Попавъ
„[illegible] фердерунокъ!“

Шутка зъ войскового житья

въ I актѣ

написавъ Иванъ Болкотъ.

ЛЬВÔВЪ 1910
Накладомъ: Гр. Ганулякa.
[illegible]кая типографія пôдъ упр. М. Рефця

Пропавъ „бефердерунокъ!“

Шутка зъ войскового житья въ I актѣ

написавъ Иванъ Болкотъ.

ЛЬВÔВЪ 1910
Накладомъ: Гр. Ганулякa.
Ставропигійская типографія пôдъ упр. М. Рефця. — —

Особы:

Федько Лысый, фрайтеръ.

Жаровскій
Карухъ } рекруты.
Цвейгъ

Цивиль.

Рѣчь дѣеся въ касарни.

(*Сцена представляе канцелярію рахункового фельдвебля. Съ однои стороны желѣзне лôжко, накрыте по войсковому, умывальня, съ другои стороны бюрко, и этажерка съ книжками Надъ лôжкомъ фотографіи и колѣсце* (*изъ дрота*) *картъ съ видами.*)

На сцену входятъ: Федько Лысый, фрайтеръ, съ тростиною въ руцѣ, шапка „на бакеръ", за нимъ: Карухъ, Жаровскій и Цвейгъ. Три послѣдні въ войсковыхъ шараварахъ, безъ блюзъ и безъ шапокъ.

Лысый (*стае на серединѣ сцены, ударяе тростиною по сподняхъ и смотритъ строго на рекрутôвъ*): Альзо рекрутня, тая цимерка мае бути яко шпигель! Чуете? Панъ фебель казали, що хотятъ до неи оголитись, бо шпигля не маютъ. А що найважнѣйше, то мушу вамъ сказати, если буде все въ порядку, то панъ фебель пріобѣцяли подати мене на капраля. Альзо, берѣтся хлопцѣ, ансъ, цвай!

Рекруты берутся до лôжка, хотятъ переставити на друге мѣстце, при чôмъ сварятся.

Цвейгъ: Берѣтъ лôжко, я возьму „капуздракъ".

Карухъ: Ты Мошку! Бери съ нами лôжко, не „маркеруй" отразу. (*На сторонѣ*): А жидъ то все тôлько глядае „маркераціи".

Жаровскій (*тягне лôжко*): Ано Тимцю! Що не пôднесешь? Пся юха, на селѣ въ корчмѣ то шинквасъ перевертавъ до горы ногами, а тутъ таке лôжко не може пôднести.

Карухъ: Иди ты фильозофъ, а ты що? Таже самъ тягнешь по земли. Пôднеси до горы

Лысый (*остро*): Тихо оденъ съ другимъ, бо васъ корчъ покрутитъ! А ты Мошку чому не берешь лôжка?

Цвейгъ: Пане фрайтеръ, мельдую покорнѣ, я нынѣ такій слабый, такъ мене щось болитъ въ серединѣ...

Карухъ: О! вôнъ слабый! Диви на него!

Жаровскій: Ты мошку бери, бо якъ ти дамъ такъ по львôвски, то сейчасъ выздоровѣешь!

Лысый: Бери, бо я приказую. А ты знаешь, що значитъ „бефель."

Рекруты переносятъ лôжко съ тяжкою бѣдою на друге мѣстце.

Карухъ (*до жида*): Кропи!

Цвейгъ: Кропи ты самъ, ты маешь лучшій пысокъ.

Лысый: Не сварѣтся рекрутскіи уха, бо... вы мене знаете!

Жаровскій (*пôдходитъ до картъ съ видами и хоче ихъ взяти*).

Лысый (*зô страхомъ*): Пожди! Не бери, бо поломишь. Я самъ то возьму (*Знимае картки, но такъ незручно, що бôльшая часть ихъ розсыпуесь по земли*). Маешь! Ось теперь пропавъ мôй „бефердерунокъ" на капраля. Поломилося все до дѣдьчои мамы. (*Шкробаеся въ голову*).

Жаровскій (*смѣючись*): А вамъ що сталося пане фрайтеръ?

Лысый (*лихій*): И чогоже смѣешься, ты замазаный рекрутъ. То все черезъ тебе. И на що то треба було стягати?

Жаровскій: А, якъ то черезъ мене, то давайте, я то направлю. (*хоче брати*).

Лысый: Не бери! Еще до нужды до решты поломишь!

Жаровскій: Не поломлю, не бôйтеся пане фрайтеръ; дайте но тутъ. (*Бере и закладае картки*).

Лысый: Но диви, диви, якъ ему то все зручно иде. Гдежъ ты таке видѣвъ?

Жаровскій: О, маете все уже въ порядку. Теперь то хиба мене повиненъ панъ фебель зробити капралемъ, а не васъ.

Лысый: А где ты таке видѣвъ, що ты разъ два направивъ...

Жаровскій: Якъ то где! Таже у насъ вô Львовѣ сего повно.

Лысый *(смотритъ на Жаровского уважно)* А бодай тебе! То ты зô Львова? Ага! Вже теперь знаю. Якъ тôлько я тебе первый разъ увидѣвъ, то сейчасъ щось менѣ прійшло на гадку, що я тебе съ ôткись знаю. То то ты, львôвскій паничу, кравъ менѣ ярину зъ фѣры, якъ я разъ до Львова на торгъ привѣзъ.

Жаровскій: Та що вы таке говорите, гдежъ бы я смѣвъ, пану фрайтрови ..

Лысый: Може бути, що и не ты, але цѣлкомъ подôбный до тебе. Знаешь то такъ було. Пріѣхавъ я до Львова, на Городецку улицю, а тутъ якъ впадутъ до моеи фѣры якйсь, я самъ не знаю, якъ ихъ назвати, якъ станутъ зô мною торговатися, сваритися, ажь мене така злôсть напала, що одного изъ напастникôвъ потягнувъ я батогомъ по головѣ. Ой зачѣпивъ я собѣ бѣду. Той, а цѣлкомъ до тебе подôбный, прискочивъ до мене, та пястукомъ менѣ межи очи. И я, хоть зъ мене сильный мужа...

Жаровскій: А видно, видно...

Лысый: Знаешь, якъ довгій гримнувъ на землю. Вижу, що съ такими драбами нема що зачѣпатись, зрываюсь, затинаю кони и віо дальше. Та що съ того Закимъ я заѣхавъ на Кракôвске, пôвъ фѣры ярины пропало *(Смотритъ недовѣрчиво на Жаровского)*.

Жаровскій: Но и вы думаете, що то я бувъ. Та де бы я смѣвъ...

Лысый (*оглядаесь*): Альзо! (*до рекрутôвъ*): Чомужъ вы ничого не робите? Скрутели маешь оденъ съ другимъ?

Цвейгъ: Не маю пане фрайтеръ, мельдую послушнѣ ..

Карухъ: Нема пане фрайтеръ, але я сейчасъ принесу зъ „цугу".

Лысый (*гнѣвно*): Теперь? А най васъ...

Карухъ: Я сейчасъ... (*хоче ити*).

Лысый: Не иди! (*Оглядае сѣнникъ фельдвебля*). Ось бери зô штрозака пана фебля. Соломы есть досыть. Бери и роби одинъ съ другимъ...

Карухъ (*бере солому и крутитъ скрутѣль*).

Лысый: А ты Жарôвскій будешь мати легчу роботу. Ось будешь вôкна чистити.

Жаровскій: А чѣмъ пане фрайтеръ?

Лысый: Чѣмъ? Бери „лейнтухъ" пана фебля, лишь диви, щобысь не подеръ!

Жаровскій стягае зъ лôжка простирало и чиститъ вôкна.

Лысый (*ходитъ по сценѣ бючись тростиною по сподняхъ*): Панъ фебель файный чоловѣкъ, дай му Боже здоровье. Вôнъ, якъ лишь подивився на мене, то я вже знавъ, що вôнъ хоче. Днесь прійшовъ вôнъ до мого „цугу", станувъ въ дверехъ и крикнувъ: Гефрайтеръ Лысый! И я уже знавъ, що треба взяти собѣ трехъ файныхъ хлопцѣвъ и въ его канцеляріи зробити ладъ. Всегда тôлько я, гефрайтеръ Лысый! (*задумуеся*) Бувало, якъ я „нарокувавъ" — „швицъ" въ компаніи. Рано о семôй „клейзибунки", потôмъ на екзицирку до одинайцятои, а ôтъ другои до пятои зновь „гвергрифы". Швицъ — кажу вамъ — най Богъ сохранитъ. Думаю собѣ неразъ: конецъ чоловѣкови прійде при тôмъ войску. Цѣлыми ночами плакавъ я неразъ нишкомъ, бо въ день — то навѣть плакати не давали. Разъ выйшовъ я на ганокъ, вже вечеръ бувъ, стаю при вôкнѣ та плачу, якъ мала дитина. Вижу черезъ вôкно поля, хаты, стодолы и церковь святую, а все таке самѣсеньке, якъ въ моемъ селѣ, у мого тата. Слезы капаютъ цюркомъ по лици, по блюзѣ, по пантальонахъ... Смѣетесь? думаете, що не правда, а най мене до айнцля замкнутъ, якъ то не правда! Коли я такъ плачу, приходитъ менѣ на гадку — втѣкати. Втѣкати гдесь въ поле, до лѣса, межи тѣ низенькіи хаты, пôдъ соломянû стрѣхи, до тата, мамы, (*зô слезами*) до моеи Марусѣ... А знаете, та Маруся, она мене такъ

любила, она такъ плакала, коли я ишовъ до войска. Отже думаю, полечу, прибѣжу, до своихъ рôдныхъ и скажу имъ: возьмѣтъ мене до себе, бо у васъ такъ добре, а тутъ при войску „щвицъ“, мамуненько рôдна — „швицъ“, що страхъ. Отже дивлюся, никого нема, темно, а тутъ чую, гейбы голосъ моеи Марусѣ: Втѣкай Федьку, втѣкай! Ходи до мене! — Засунувъ я шапку на очи и черезъ „гофъ“ въ ноги. Никого не вижу тôлько мого тата, маму и Марусю. Втѣкаю такъ, втѣкаю, ажь тутъ чую за собою: Федьку. гальтъ! Оглядаюся, а то панъ фебель. Ось теперь тобѣ Федьку конецъ прійде, думаю собѣ. Зôбравъ я „штелюнгъ“, тай жду. (*Смѣеся*) А панъ фебель, взявъ мене съ заду за волосье (але не дуже моцно) та пытаесь: А ты Федьку куда бѣжишь? Батеньку, кличу я до него, пустѣтъ, пустѣтъ мене домôвъ. Маете тôлько жовнѣрôвъ, пустѣтъ мене до моеи Марусѣ, до тата, до мамы... И тутъ хотѣвъ я пана фебля поцѣловати въ руку, но ôнъ не дався. Взявъ мене потôмъ до тои „цимерки“, ось тутъ вôнъ стоявъ, а тутъ я, и каже до мене: Федьку, чи ты здурѣвъ? Ты втѣкаешь зъ вôйска? Чи ты знаешь, що тебе за то жде? Та знаю батеньку рôдный, кажу я до него, але щожъ я зроблю, если мене такъ тягне... Наговоривъ менѣ панъ фебель много, трохи взявъ съ горы, а потôмъ каже до мене: Не журися Федьку и тобѣ буде еще добре. И сейчасъ на другій день давъ мене панъ фебель до кухни на „шмирака“. А добре менѣ тамъ було! Бувало на „цушпайсъ“ були такѝ гейбы пампушки; щось таке, якъ то у насъ дома на святый вечеръ; но тѝ зъ войска, то були лучшѝ, повилами съ верха помащенѝ, а я ихъ дуже любивъ. Отже якъ були уже готовѝ, то и я и другѝ, якъ „тагскапраль“, „иншпекціонъ“ ба, навѣть панъ фебель, еще передъ „тайлюнкомъ“ такъ заѣдали, що ну. Прійшли люди изъ егзицирки, потреба було роздавати менажу, то знаете съ тимъ „цушпайзомъ“ всегда бувъ клопôтъ. Всегда щось не „штимовало“. (*Смотритъ на рекрутôвъ. Тѝ ничого не робятъ; позакурювали собѣ*

цыгара та тихцемъ балакають.) Що есть? А вы чому не шуруете. Чоловѣкъ якъ недогляне, то никто ничого не робитъ. Мошку кропи! Скрутели маете?!

Карухъ (*показуючи довгій скрутѣль*): Маю пане фрайтеръ, мельдую послушнѣ, а якій файный! Схо符аю собѣ до „бецайгу“, буду мати вже пять.

Цвейгъ (*кропитъ водою пôдлогу*): Уступѣтся трохи пане фрайтеръ, мельдую послушнѣ. Вы пане фрайтеръ, дуже файный чоловѣкъ. Вамъ бы такъ пасовало бути капралемъ!

Жаровскій: Що то капралемъ. Фиреромъ що найменьше. Я навѣть чувъ, якъ капитанъ днесь казавъ до ляйтнанта: Dieser Gefreiter Лысый das ist ein dummer Kerl.

Лысый: Що ты кажешь? Ты чувъ то? Но, бо то правду сказавши, я стараюсь, щобы було все якъ найлучше. Екзицирка иде у мене якъ по маслѣ. Ая! нема що хвалитись. (*Ходитъ урадованый по сценѣ*). Въ „цугу“ то мôй „камерайшафтъ“ найлучшій. Тôлько ты (*до Жаровского*) львôвскій паничу все менѣ въ моемъ „камарайшафтѣ“ псуешь. Пуцоватися не вмѣешь, блюза подерта...

Жаровскій: Бо я пане фрайтеръ такъ шаную свôй мундуръ. Еслибъ такъ ставъ щодня пуцовати, то ôтъ щѣтки розлетѣвся бы въ куски. Видите, яке то все старе. Менѣ здаеся, що въ тôмъ мундурѣ ходивъ при войску еще мôй небôщикъ дѣдо.

Лысый: Для такихъ паничôвъ якъ ты, що то лишь на два мѣсяцѣ ту нарокуютъ, то лучшого мундуру не треба. Вôнъ еще для твого сына выстарчитъ; хиба, що сынъ буде лучшій ôтъ батька и прійде до вôйска на три роки... Но не переставай, чого стоишь, шуруй одинъ съ другимъ.

Ходитъ по комнатѣ, а рекруты забираются до роботы.

Лысый: Мôй „камерайшафтъ“ то „мустеръ“. Екзицирку знае, гвергрифы робитъ такъ що цудъ. Школу, т. е. якъ я называюся, нашъ капраль, фиръ, панъ фебель и всѣ генералы — то каждый знае, хоть ихъ въ ночи запытати. (*Кличе*): Карухъ!

Карухъ : Гиръ! (*стае „габахтъ“ съ вѣхтемъ соломы въ рукахъ*).

Лысый : Ану, скажи якъ называеся нашъ региментъ?

Карухъ (*надумуючись*): Пане фрайтеръ, мельдую послушнѣ, тутки-мъ знавъ и тутки-мъ забувъ.

Лысый : А ты офермо! Жаровскій скажи ему!

Жаровскій : Нашъ региментъ называес Кайзеръ ундъ кениглихе инфантери-региментъ фрайгеръ фонъ Альбори нумеро найнъ ундъ ахцигъ.

Лысый: Но, а ты, повтори!

Карухъ: Ой, то якесь таке дивне. Кобы то по нашому, а то бôгме, якось по жидôвски, чи якъ.

Лысый : Не говори богато, лишь повтори. Я тобѣ даю бефель, а ты знаешь, що значитъ бефель?!

Карухъ : Нашъ региментъ — мельдую послушнѣ — называеся: Канцеръ ундъ книглихе франтери реглементъ кварта бараболи нумеро нанацигъ.

Лысый : Но видишь, що не такій дѣдько страшный, якъ его малюютъ. Я тобѣ кажу, що и ты еще готовъ колись фрайтромъ стати.

Карухъ : О, дайте менѣ спокôй пане фрайтеръ; я ажь упрѣвъ.

Цвейгъ : Пане фрайтеръ, я вамъ маю щось показати, пустѣтъ мене на хвильку до цугу...

Лысый: Щожъ тамъ зновь? Но иди, але разъ-два

Цвейгъ выбѣгае. Въ дверехъ встрѣчаеся съ „цивилемъ“.

Цивиль : Говъ, та куда такъ бѣжишь, ай вай, а то менѣ воякъ. Пане фрайтеръ, чи у васъ всѣ такѝ рудѝ и съ горбатыми носами...

Лысый : Чи всѣ, чи не всѣ то наше дѣло. Ферштанденъ? А съ ôтки тутъ цивили волочатся по касарни, га?

Цивиль : Та я маю дѣло до пана фебля.

Лысый : Що за дѣло?

Цивиль : То уже моя рѣчь.

Лысый: Но добре, але бо то цивилямъ не можно до касарни заглядати навѣть..

Цивиль: Но менѣ фельдвебель казавъ прійти и тутъ мое право...

Лысый: Та якъ вамъ казали панъ фебель, то сидѣтъ. Но то знаете, цивилямъ николи до касарни ходити не вôльно. Цивиль бо, то знаете ничо, то нибы цивиль, банда... Я е нибы фрайтеръ, то ничо великого еще, а пôдôмною суть еще гимайны, а потôмъ еще „фицирсдинеры", „камфотры", а потôмъ псы пана лейтмана, а потôмъ „шуфецы", а потôмъ доперва цивили. Отже вы повиннî то знати и не ставлятись до мене...

Вертае Цвейгъ. Вытягае зъ панталонôвъ фляшину съ горѣвкою и перекуску и подае Лысому.

Цвейгъ: Пане фрейтеръ, прошу покорнѣ, пустѣтъ мене до мѣста, маю интересъ. Карухъ самъ пôдлогу скôнчитъ...

Лысый: Иди, а ты Карухъ шуруй, щобы все було на часъ.

Цвейгъ отходитъ, салютуючи.

Карухъ (*на сторонѣ*): Ось то справедливôсть. Жидъ принѣсъ горѣвки и пôйшовъ собѣ на мѣсто, а ты хлопе роби за него, бо ты не маешь за що купити горѣвки фрайтрови! Но то трудно. Якъ бефель, то бефель! (*шуруе пôдлогу*)

Лысый (*пье*): Аа! Файна!

Жаровскій: Та бо и я пю горѣвку, а вы пане фрайтеръ, цѣлкомъ на мене забули...

Лысый: О, я знаю, що такî паничи якъ ты, еще до того львôвскî, любятъ пити; но маешь, знай, що я не злый чоловѣкъ.

Жаровскій (*попивае*): Хотѣвъ я лишити и для того цивиля, но не було много...

Лысый: Що для цивиля? Цивиль банда, цивиль шуфеца, для цивиля воякъ ничого не дае...

Цивиль: Я не потребую вашои горѣвки если хочете, то я еще вамъ заплачу.

Лысый: Що? платите?

Цивиль: Ось маете, (*вытягае гроши*) нехай кто иде до кантины...

Лысый: Карухъ!

Карухъ: Гиръ!

Лысый: Антретъ!

Карухъ пôдбѣгае, стае о три кроки и салютуе.

Лысый: Ось маешь гроши, бери фляшку и бѣгай до кантины...

(*Карухъ выбѣгае*).

Жаровскій: Сѣдайте, прошу.

Цивиль (*закурюючи цыгаро*): Дякую, я постою собѣ... Прошу може закурите собѣ пане фрайтеръ.

Лысый (*бере тютюнъ и робитъ папироску*) И дивѣтъ люди, якій то хорошій тютюнецъ курятъ тй цивили. Я и не сподѣвався. Бо я то все за чотыри курю, а часомъ лишь за вôсѣмъ. А то якій?

Цивиль: То сѣмнайцятка.

Лысый: Но и ты Жаровскій закури собѣ.

Жаровскій (*бере тютюнъ, сѣдае на лôжко робитъ папироску, приспѣвуючи*):

Якъ бымъ не бувъ файный хлопецъ,
Не бувъ бы я жовнѣръ,
Не носивъ бымъ синій кабатъ
И червоный ковнѣръ.

Цивиль: Та вы, пане воякъ, не маете теперь ніякого ковнѣра, таже вы въ сорочцѣ лишь.

Жаровскій: Ничо не шкодитъ. (*Спѣвае дальше*):

Карабине, карабине,
Тай карабиночку,
Черезъ тебе-мъ карабине,
Лишивъ дѣвчиночку.

Лысый: А бодай тебе, ты львôвскій паничу, таже ты файно спѣваешь... Черезъ тебе карабине и я стративъ дѣвчину. Гей, гей, мылый Боже. Кобы такъ моя Маруся могла тутъ бути и видѣти мене теперь, якъ я тутъ зицирую часомъ воякôвъ, якъ я школу тримаю... Треба бы листъ до неи написати, лишь то бѣда, що я дуже слабо пишу... Еще такъ нумера и пôдписатись, то умѣю, а листъ написати, то уже тяжко. Гей Жаровскій, умѣешь ты добре листы писати?

Жаровскій: Ще якъ! До котрои будете писати?

Лысый: Но якъ то до котрои, до моеи Марусѣ...

Жаровскій: Чи до тои, що тамъ десь на селѣ, чи до тои, що часомъ на брамѣ съ вами розмовляе?

Лысый: Е, що тамъ тота То лишь на часъ войсковои службы...

Цивиль: Таже то не файно, дурити дѣвчину...

Жаровскій: Еще до того таку хорошу хустинку вамъ вышила...

Лысый: То все ничо... Що ми тамъ ось та „фустинка"... *(Вытягае хустину и приспѣвуе)*:

Ту фустину, щось ми дала,
Я ю за „шуфецу" мамъ,
Щобысь собѣ ты и не гадала,
Що я тя за фрайлю мавъ...

Жаровскій: Ага то сюда стежка въ горохъ, но добре, то я пишу до тамтои другои.

(Входитъ Каруxъ съ фляшкою).

Лысый: Альзо, рихтигъ, иди же далѣ до роботы, а вы пане цивиль зачинайте.

Пютъ по черзѣ изъ фляшки горѣлку и закусуютъ колачемъ.

Цивиль *(до Каруха)*: Напійся и ты братъ лучше пôйде робота...

Лысый: Альзо пій небоже якъ даютъ и спѣшись, бо девята недалеко...

Жаровскій: А я пишу, щобы листъ еще сегодня пôйшовъ...

Лысый: Рихтигъ, пиши, лишь я не маю паперу.

Жаровскій: Но, я уже вамъ пожичу, десь маю въ цугу...

Цивиль: Я може при собѣ буду мати, бо що тôлько купивъ я для себе... *(Вытягае изъ кишени папѣръ и подае Лысому листовый папѣръ и коверту).*

Лысый: О! якъто часомъ и цивиль на щось придастся. А чорнило и перо маешь ось тутъ.

Жаровскій сѣдае и пробуе перо.

Лысый: Знаешь, ты выглядаешь на правдивого писаря. Чимъ ты бувъ въ цивильнôмъ станѣ?

Жаровскій: Го, го, го, чимъ я бувъ!

Лысый: Но скажи.

Жаровскій: Скажу вамъ наборщикомъ, то не будете знали, що то такое, скажу зецеромъ, также не розберете сего, отже якъ бы то сказати... Я бувъ такимъ, що то друкуе газеты.

Лысый: Що газеты друкуе? Ге, ге, ге, та бо ты великій чоловѣкъ, ученый.

Цивиль: А певно, що такій чоловѣкъ муситъ бути ученый.

Жаровскій: Я навѣть на университетъ ходивъ...

Цивиль: На университетъ?

Жаровскій: Но такъ, зъ друкарнѣ съ коректою...

Лысый: Що? еще до того и каритою... Е, то ты уже не що будь. Отже пиши небоже листъ.

Жаровскій: Но добре, але скажѣтъ менѣ, що писати...

Лысый: Якъ то що? Таже ты повиненъ знати. Такî львôвскî паничи, то всѣ философы. Пиши, щобы менѣ Маруся прислала гроши...

Жаровскій: Но, добре...

Лысый: А пиши такъ по вченому, якось такъ красше, по пански...

Жаровскій начинае писати.

Лысый: Та ктожъ то прочитае? Я бо не втявъ бы... Еще друковане то скорше...

Жаровскій (*до себе*): Добре складаесь... Ôнъ не буде письма читати, а я и такъ давно уже хотѣвъ писати до дому по гроши, но навѣть на марку не було. Теперь напишу я до своеи мамы, а ôнъ буде думалъ що то до его Марусѣ.

Цивиль: Щось дуже роздумуе той писаръ...

Лысый: А нехай подумае, бо до моеи Марусѣ то треба добре писати. Лишь слухай но Жаровскій, я не знаю, якъ бы го скрутити, на що менѣ грошей треба? Бо маешь знати, я тамтого мѣсяця дôставъ зъ дому кôлька левôвъ.

Жаровскій: Не журѣтся пане фрайтеръ; напишу, що зломився вамъ „фертигъ“ у

багнета. Маруся и такъ не знае, що то е „фертигъ“. Отже напишу, що мусите ôткупити, бо иначе пôдете до гарнизону...

Лысый: Добре! Я казавъ, що ты философъ... Отже пиши: Дорогенька Марусю.

Жаровскій (*пише*): Дорогенька Марусю.

Лысый: Пришли менѣ... нѣ, напередъ: я здоровъ, коло мене, якъ звычайно при войску; бѣда бо зломився менѣ фертигъ, отже якъ не ôткуплю, то пôду до гарнизону. Пришли мени пару золотыхъ, а я тобѣ колись вôддамъ...

Жаровскій: Говъ, поволи: пришли менѣ пару золотыхъ... но—що вайтеръ пане фрайтеръ?

Лысый: Такъ; а я тобѣ вôддамъ...

Жаровскій: Но, и що вайтеръ, пане фрайтеръ?

Лысый: О! вôнъ псяюха и по нѣмецки чи тамъ по жидôвски также знае!

Жаровскій: А дальше: я тобѣ вôддамъ, — якъ зôстану капралемъ.

Лысый: О такъ, дуже файно. Якъ зôстану капралемъ. А то станеся незадовго, пиши такъ, бо я дуже добре справуюсь при войску и все знаю.

Жаровскі: Но, но, я вже напишу...

Лысый: Я знаю, що ты мудра голова.

(*Жаровскій пише. Лысый ходитъ по комнатѣ веселый. Цивиль знявъ зô стѣны скрипку и пробуе грати.*)

Лысый: Вы певно умѣете грати?

Цивиль: Трохи.

Лысый: Ано заграйте щось.

Цивиль съ тиха тирлѣкае. Лысый въ тактъ притупуе ногою.

Жаровскій (*читае собѣ пôвголосомъ листъ*: „Дорогенька мамо! Бѣда коло мене, не маю грошей; одинока моя надѣя въ Васъ. Пришлѣтъ кôлька грейцарôвъ, а я колись ôтвдячусь Вамъ, вôддамъ все съ процентомъ Здоровлю Васъ щиро — Вашъ бѣдный сынъ“. Досыть зъ мене. Еще менѣ муситъ дати фрайтеръ на марку, бо я не маю. А до его Марусѣ напишу пôзднѣйше.

Лысый: Но щожь? Вже готовъ съ листомъ?

Жаровскій: Вже давно!

Лысый: Ано прочитай.

Жаровскій (*читае*): Дорогенька Мамо!

Лысый: Ты здурѣвъ? Та де „мамо". Та Марусю, не мамо...

Жаровскій: Такъ, такъ — Марусю — тутъ стоитъ Марусю, лишь я забувся... (*читае*): Дорогенька Марусю! Я здоровъ, коло мене все старе...

Лысый: Якъ то при войску...

Жаровскій: Якъ то при войску, такъ, якъ то при войску. Лишь то бѣда, що зломився менѣ „фертигъ" и якъ его невôдкуплю, то готовъ попасти до гарнизону.

Лысый: Добре.

Жаровскій: Пришли менѣ кôлька золотыхъ, щобы заплатити за фертигъ, а якъ зôстану капралемъ, то вôддамъ тобѣ съ процентомъ. А капралемъ я буду незадовго, бо при войску нема мудрѣйшого и файнѣйшого мужа — якъ я.

Лысый: Дуже файно. То голова!

Жаровскій: Здоровлю тя дуже красно, по сто тысячъ разôвъ — твôй бѣдный сынъ.

Лысый: Та що? Якій сынъ? Упився и пописавъ дурницѣ.

Жаровскій: Нѣ, нѣ, все буде добре, ось уже поправлено: Твôй Федько. Ось и все файно. Теперь въ коверту, лишь марку дайте.

Лысый: Ба, кобы я мавъ. Карухъ!

Карухъ: Гиръ!

Лысый: Антретъ!

Карухъ подбѣгае и салютуе.

Лысый: Ты маешь гроши?

Карухъ: Не маю, мельдую послушнѣ.

Лысый: Мусишь мати. Розумѣешь?

Карухъ: Та съ вôдки возьму...

Лысый: А менѣ що до того! Гроши мусятъ бути. Менѣ треба на марку пять центôвъ. Альзо бѣгай и купи. А возьми по дорозѣ флящину и принеси менѣ еще два драмы.

Карухъ: Та за що?

Лысый: Ты тамъ гроши найдешь... Бефель истъ бефель! А сейчасъ вертай, бо

кто пôдлогу скôнчитъ? Ты думаешь, що може я маю кôнчити? Абтретенъ!

Карухъ салютуе и ôтходитъ.

Жаровскій: Та и я иду за нимъ, сейчасъ налѣплю марку и кину до скринки, щобы еще днесь пôйшовъ на почту...

Лысый: Добре, добре, иди.

Жаро-скій выбѣгае

Цивиль: Вамъ ту добре при войску.

Лысый: Но я, рихтигъ, що добре. Овъ, та той побѣгъ съ листомъ, а адресы не написавъ...

Цивиль: Е, не бôйтеся, ôнъ листу безъ адресы не кине.

Лысый: Правда, то фильозофъ зô Львова. Вôнъ все знае, отже муситъ знати и адресъ до моеи Марусѣ. Такихъ паничôвъ то часомъ добре мати въ компаніи. А вôнъ знаете, боится мене, бо я будь що будь не жартую. Мене въ компаніи каждый боится я сновь никого не боюсь. Маете знати, що я фрайтеръ, а незадовго зôстану капралемъ. Я и самого пана фебля не боюсь.. (*Оглядаесь*) Но, дивѣтся люди, та тутъ еще и пôвъ пôдлоги не вышуровано. Но але до девятои ще вышуруютъ. Панъ фебель акуратъ о девятôй приходятъ...

Цивиль (*тирлѣкаючи всегда байдужно на скрипкахъ*): Та оно и девята уже туй туй.

Лысый: Та що кажете... Ось иде нашъ Карухь съ горѣвкою. Такъ скоро?

Карухъ: Мельдую послушнѣ нане фрайтеръ, що есть горѣвка и драмы также, а по марку пôшовъ Жаровскій, бо у мене не було грошей. Горѣвку я взявъ на кредитъ.

Лысый: Альзо рихтигъ. Абтретенъ! На здоровье пане цивиль. (*Выхиляе фляшку. — За сценою трубятъ девяту*). Що то? Бôйтеся Бога, уже девята? Що то буде! Пропавъ мôй бефердерунокъ на капраля!

Поспѣшно бере за скрутѣль и шуруе пôдлогу. Куртина паде.
